

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Civilni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2013:II.CP.395.2013

Evidenčna številka: VSL0077300

Datum odločbe: 13.03.2013

Področje: OBLIGACIJSKO PRAVO

Institut: hospitalizacija na zaprtem oddelku - zastaranje - zadržanje zastaranja - nepremagljive ovire

Zveza: ZOR člen 376, 383.

Jedro

Tožnici so okoliščine prisilne hospitalizacije, v katerih ji je bilo onemogočeno priti do odvetnika, da bi ji pomagal sodno uveljavljati terjatev, sama pa je bila ovirana to storiti tudi zaradi (prisilnega) jemanja močnejših psihotropnih zdravil, ki med drugim vplivajo na miselni proces, vplivale na zadržanje teka zastaranja.

Izrek

I. Pritožbi se (v še uveljavljanem obsegu) ugodi in se izpodbijana vmesna sodba, kolikor se nanaša na odločitev o podlagi tožbenega zahtevka glede prvega škodnega dogodka (hospitalizacije v letu 1999) razveljavi in zadeva v tem obsegu vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

II. Odločitev o stroških pritožbenega postopka se pridrži za končno odločbo.

Obrazložitev

1. Tožnica je bila v času od 26. do 27.12.1999 in od 28.7.2000 do 25.9.2000 prisilno hospitalizirana v Psihiatrični kliniki v Ljubljani. Zatrjevala je nezakonitost obeh hospitalizacij in v zvezi s prvo zahtevala 2.921,05 EUR (prej 700.000,00 SIT) odškodnine za nepremoženjsko škodo, v zvezi z drugo pa 80.537,47 EUR (prej 19.300.000,00 SIT) za nepremoženjsko in 31.166,98 EUR (prej 7.468.855,00 SIT) za premoženjsko škodo. Sodišče prve stopnje je z vmesno sodbo odločilo, da je tožbeni zahtevek po podlagi utemeljen do ene petine. Sodišče druge stopnje je o pritožbah obeh pravnih strank z odločbo z dne 18.1.2012 odločilo tako, da jima je delno ugodilo, delno pa jo je zavrnilo in v še izpodbijanem delu potrdilo prvostopenjsko sodbo. Pri tem je z delno sodbo zaradi zastaranja zavrnilo tožbeni zahtevek za plačilo 2.921,05 EUR odškodnine v zvezi s prvo prisilno hospitalizacijo, z vmesno sodbo pa je odločilo, da je tožbeni

zahtevke za odškodnino, ki izvira iz druge prisilne hospitalizacije, po podlagi utemeljen.

2. Proti tej sodbi je toženka vložila revizijo, tožnica pa predlog za dopustitev revizije. Revizijsko sodišče je z odločbo II Ips 110/2012 z dne 12.7.2012 tožnikino revizijo zavrnilo, s sklepom II DoR 90/2012 z dne 19.7.2012 pa je tožničnemu predlogu za dopustitev revizije ugodilo glede pravnega vprašanja zadržanja zastaranja odškodninske terjatve v času prisilne hospitalizacije tožnice, v ostalem pa jo je zavrnilo. Tožnica je 12.9.2012 vložila dopuščeno revizijo. S sklepom II Ips 297/2012 z dne 31.1.2013 ji je revizijsko sodišče ugodilo ter delno sodbo pritožbenega sodišča glede zavrnitve zneska 2.921,05 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi razveljavilo in zadevo v tem obsegu vrnilo sodišče druge stopnje v novo sojenje, odločitev o revizijskih stroških pa pridržalo za končno odločbo.

3. Pritožbeno sodišče torej v tem postopku (ponovno) odloča o delu tožnične pritožbe (zoper vmesno sodbo Okrožnega sodišča v Kranju I P 509/2004 z dne 22.2.2010), ki se nanaša na odločitev sodišča prve stopnje (ki je vsebovana v odločitvi, da je tožbeni zahtevke iz naslova obeh hospitalizacij po podlagi utemeljen do ene petine), da tožbeni zahtevke iz naslova prisilne hospitalizacije v letu 1999 po podlagi ni utemeljen, zaradi zastaranja odškodninske terjatve iz tega naslova. S tem v zvezi je tožnica v pritožbi navedla, da bi moralo sodišče prve stopnje glede na dejanske ugotovitve, uporabiti določbo 383. člena Zakona o obligacijskih razmerjih – ZOR glede zadržanja zastaranja. Izpostavila je ugotovitve sodišča prve stopnje, da je bila ob drugi prisilni hospitalizaciji najprej na zaprtem oddelku od 28.7.2000 do 5.8.2000, od 6.8.2000 do 18.9.2000 pa na odprtem oddelku, da ji je bil onemogočen dostop do pravne pomoči in odvetnika, svojcem pa svetovano, naj ne pokličejo odvetnika, saj je hospitalizacija nujna, kar so svojci upoštevali, da ji je bil omejen dostop do telefona, da je ves čas morala jemati psihotropna zdravila, ki vplivajo na miselni proces, pa tudi, da je bila tudi narava obravnavanja na odprtem oddelku enaka tisti na zaprtem, saj je vedela, da jo bodo v primeru neupoštevanja navodil premestili nazaj na zaprti oddelek.

4. Pritožba je v še uveljavljanem obsegu utemeljena.

5. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je pritožba pravilno povzela dejanske ugotovitve sodišča prve stopnje v zvezi s še odprtim delom pritožbe (drugi odstavek stran 27 sodbe, zadnji odstavek stran 36 sodbe, prvi odstavek stran 37 sodbe). Toženka je v svoji pritožbi zoper vmesno sodbo s tem v zvezi navedla "da je bila tožnica v zaprtem oddelku le štiri dni, kasneje pa je bila osem dni na odprtem oddelku, na tem oddelku pa je imela vse možnosti, da bi zahtevala, da jo odpustijo iz bolnišnice, če je menila, da zdravljenje ni potrebno, imela pa je tudi dostop do pravne pomoči, telefona in prijateljev". Glede na navedeno pritožbeno sodišče ocenjuje, da tudi za toženko ni sporno, da v času pridržanja na zaprtem oddelku tožnica ni imela dostopa do telefona in pravne pomoči. Upošteva je navedeno in dovolj prepričljivo dokazno oceno sodišča prve stopnje s tem v zvezi, pritožbeno sodišče ugotavlja, da so tožnici najmanj v času od 28.7.2000 do 5.8.2000 (prisilna hospitalizacija na zaprtem oddelku), okoliščine prisilne hospitalizacije, v katerih ji je bilo onemogočeno priti do odvetnika, da bi ji pomagal sodno uveljavljati terjatev (iz naslova prisilne hospitalizacije v letu 1999), sama pa je bila ovirana to storiti tudi zaradi (prisilnega) jemanja močnejših psihotropnih zdravil, ki med drugim vplivajo na miselni proces, vplivale na zadržanje teka zastaranja. ZOR, ki ga je v konkretnem primeru uporabiti glede na določbo 1060. člena Obligacijskega zakonika, v 383. členu določa, da zastaranje ne teče ves tisti čas, ko upnik zaradi nepremagljivih ovir ni mogel sodno zahtevati izpolnitve obveznosti. Kot rečeno pritožbeno sodišče ocenjuje, da je šlo v konkretnem primeru za takšne nepremagljive ovire.

6. Do spornosti okoliščin prestajanja hospitalizacije na odprtem oddelku se pritožbeno sodišče ni opredeljevalo, saj za odločitev o zadržanju teka zastaranja to ni pravno pomembno, saj je tožnica tožbo (iz naslova odškodnine za prvi škodni dogodek) vložila le za en dan prepozno, na zaprtem oddelku pa je bila

devet dni.

Upošteva je vse povedano, torej zadržanje zastaranja najmanj za devet dni, ko je tožnica bivala na zaprtem oddelku Psihiatrične klinike v Ljubljani, je ugotoviti, da je tožnica tožbo (vloženo dne 29.7.2003), tudi iz naslova odškodninske terjatve za prvo hospitalizacijo, vložila pravočasno (376. člen v zvezi s 383. členom ZOR).

8. Ker je sodišče prve stopnje tožbeni zahtevk iz tega naslova zavrnilo že na podlagi ugotovitve, da je ta zastaran, se do odločilnih trditev z njim v zvezi (tožnice in toženke) ni opredeljevalo, v posledici pa je bilo dejansko stanje nepopolno ugotovljeno, zato je pritožbeno sodišče pritožbi v še obravnavanem delu ugodilo, vmesno sodbo, kolikor se nanaša na odločitev o podlagi tožbenega zahtevka glede prvega škodnega dogodka, razveljavilo in zadevo v tem obsegu vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje (355. člen ZPP).

9. V nadaljevanju postopka se bo moralo torej sodišče prve stopnje glede tožbenega zahtevka v zvezi s prvo hospitalizacijo opredeliti tako do temelja kot do višine, glede tožbenega zahtevka v zvezi z drugo hospitalizacijo pa le še do višine.

10. Tudi odločitev o še preostalih pritožbenih stroških, je pritožbeno sodišče pridržalo za končno odločbo (165. člen ZPP).

Datum zadnje spremembe: 08.07.2013